

Vergaderjaar 2013–2014

26 231

Compensatiebeleid aanschaf defensiematerieel in het buitenland

Nr. 25

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 september 2014

Zoals op 26 september 2012 is toegezegd aan uw Kamer bij de behandeling van de Aanbestedingswet op het gebied van Defensie en Veiligheid (ADV) (Handelingen II 2012/13, nr. 5, item 5) informeer ik u jaarlijks over de publicaties van de EU lidstaten op basis van de richtlijn 2009/81/EG. Hierbij bied ik u de gegevens over 2013 aan. De gegevens over 2011 en 2012 zijn eerder met u gedeeld in de jaarrapportage Compensatiebeleid 2011/2012 (Kamerstuk 26 231, nr. 22 d.d. 13 december 2013).

Aanbestedingsrichtlijn 2009/81/EG is specifiek bedoeld voor aanbestedingen op het gebied van defensie en veiligheid. De richtlijn is in 2009 door de lidstaten aangenomen en in augustus 2011 in werking getreden. In 2013 is de richtlijn in Nederland omgezet in de ADV. De richtlijn beoogt te komen tot meer marktwerking en een open en transparante Europese defensiemarkt en daarmee tegelijkertijd het oneigenlijk gebruik van het uitzonderingsartikel 346 VWEU door lidstaten terug te dringen.

Lidstaten kunnen hun defensiebehoeften op basis van de Richtlijn 2009/81/EG publiceren op de EU aanbestedingswebsite *Tenders Electronic Daily (TED¹)*.

De gegevens in tabel 1 zijn gebaseerd op informatie afkomstig van TED en van de Europese Commissie. Omdat de richtlijn in augustus 2011 in werking trad zijn de cijfers voor 2011 bescheiden.

Op basis van de gegevens uit tabel 1 blijkt dat het gebruik van TED door lidstaten en daarmee de transparantie toeneemt. Er is meer informatie beschikbaar over de aard en omvang van de defensiebehoeften van de lidstaten, over de geselecteerde leveranciers en, in een aantal gevallen, over de contractwaarde.

¹ <http://www.ted.europa.eu>; TED is de publicatiewebsite van de EU voor Europese aanbestedingen.

Over verbetering van de marktwerking kan op basis van deze gegevens nog weinig gezegd worden. Op basis van het aantal grensoverschrijdende opdrachten lijkt de marktwerking op systeemniveau toe te nemen, al blijven grensoverschrijdende opdrachten een bescheiden deel van alle gepubliceerde aanbestedingen uitmaken (8,4% in financieel volume). Dit geldt in versterkte mate voor de lidstaten met een grote defensie industrie. Bijlage 1 bevat een overzicht van de publicaties van alle lidstaten in 2013.

Het bovenstaande wordt nog verder gerelativeerd als het bedrag aan gepubliceerde opdrachten van ca. € 3,1 mrd wordt afgezet tegen de totale uitgaven aan materieel van ca. € 34,2 mrd² in 2012.

Tabel 1: Informatie over publicaties EU lidstaten obv Richtlijn 2009/81/EG

Jaar	Totaal aantal publicaties ¹	Waarvan gegunde opdrachten ²			
		Totaal	Nationaal	Grensoverschrijdend	Ongespecificeerd
2011	145	16 (€ 22) ¹	15 (€ 22)		1
2012	1.478	362 (€ 1.448)	281 (€ 721)	22 (€ 19)	59 (€ 708)
2013	2.191	822 (€ 3.085)	687 (€ 2.696)	86 (€ 259)	49 (€ 130)

¹ Betreft alle categorieën publicaties, van vooraankondigingen tot gegunde opdrachten. De gegevens zijn gebaseerd op informatie die is verstrekt door de Europese Commissie en van het Europese Tender Electronic Daily.

² Bedragen in miljoenen EUR, voor zover gepubliceerd.

De cijfers in tabel 1 betreffen opdrachten van aanbestedende diensten aan systeemleveranciers. Voor de Nederlandse defensie en veiligheid gerelateerde industrie (DVI), die vooral uit toeleveranciers bestaat, is met name de mogelijkheid van belang die aanbestedende diensten hebben om een systeemleverancier te verplichten een deel van de opdracht in concurrentie aan te besteden. Specifieke informatie over het gebruik van deze mogelijkheid is helaas niet beschikbaar. Indicaties uit gesprekken met andere landen duiden erop dat deze mogelijkheid nauwelijks wordt gebruikt.

Op basis van deze gegevens kan dus nog niet geconcludeerd worden dat de richtlijn leidt tot een substantiële verbetering van de internationale markttoegang op alle leveranciersniveaus.

Tijdens de Europese Raad van December 2013 hebben de regeringsleiders de Europese Commissie uitgenodigd om additionele maatregelen om toegang tot leveringsketens te verbeteren voor midden- en kleinbedrijf uit alle lidstaten. In de recent (24/6/2014) door de Europese Commissie gepubliceerde routekaart («*Implementation Roadmap*») voor «*A new Deal for European Defence*» is door de inzet van Nederland een actielijn opgenomen om een adviesorgaan de mogelijkheden te laten onderzoeken om grensoverschrijdende uitbesteding/onderaanneming te stimuleren. Dit adviesorgaan zal bestaan uit vertegenwoordigers van alle stakeholders (o.a. Commissie, lidstaten, Europees Defensie Agentschap EDA, grote en kleine bedrijven).

² Bron: Defence Data 2012 van het Europees Defensie Agentschap.

In de volgende jaarrapportage over het compensatie- en industrieel participatiebeleid zal ik u informeren over de voortgang van deze actielijn.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

Bijlage 1**Aantal publicaties en gegunde opdrachten per EU lidstaat (2013)**

EU lidstaat	Totaal publicaties*	Totaal gegund**	Nationaal	Grensoverschrijdend	Ongespecificeerd
Frankrijk	580	238	230	7	1
Duitsland	412	205	189	5	11
Italië	167	100	89	6	5
Verenigd Koninkrijk	290	55	46	6	3
Finland	125	36	5	15	16
Polen	134	34	30	2	2
Denemarken	87	23	6	14	3
Roemenië	38	22	20	2	
Hongarije	37	19	18		1
Bulgarije	32	17	14	3	
Tsjechische Republiek	86	16	16		
Zweden	48	10	3	1	6
België	30	9	3	6	
Slovenië	18	8	6	2	
Litouwen	24	8	4	4	
Estland	9	7	3	4	
Letland	6	5		5	
Nederland	27	5	3	1	1
Oostenrijk	13	4	1	3	
Slovakije	15	1	1		
Cyprus	4				
Griekenland	3				
Spanje	1				
Kroatië	1				
Overig	4				
Eindtotaal	2.191	822	687	86	49

Bron:

* *Tenders Electronic Daily*. Nb. Het aantal publicaties is doorgaans hoger dan het aantal gegunde opdrachten omdat hier alle publicaties onder vallen zoals bijv. ook de aankondiging van een voorgenomen aanbesteding.

** *Europese Commissie*.